

פירסום במצוות ובעבודת השם

בראשית ל"ט

(ו) וַיַּעֲזֹב כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ בְּיַד-יוֹסֵף וְלֹא-יָדַע אֶת־מְאוֹמָהּ כִּי אִם-הִלָּחֵם אֲשֶׁר-הוּא אוֹכַל וַיְהִי יוֹסֵף יִפְהַתָּאֵר וַיִּפְהַ מְרָאָה:
(ז) {שש"י} וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּשֶׂא אִשְׁת־אֲדֹנָיו אֶת-עֵינֶיהָ אֶל-יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׂכָבָה עִמִּי:

רש"י שם

ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה – כיון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו. אמר הקב"ה: אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך, אני מגרה בך את הדוב. מיד: ותשא אשת אדוניו וגומ'.

בראשית ל"ט

(יב) וַתִּתְפָּשֶׂהוּ בְּבִגְדוֹ לְאִמֶּר שְׂכָבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנֶס וַיֵּצֵא הַחוּצָה:

בבלי סוטה ל"ו:

"ותתפשהו בבגדו לאמר וגו'" באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות דכתיב {משלי כ"ט:ג'} ורועה זונות יאבד הון.

מיד {בראשית מ"ט:כ"ד} "ותשב באיתן קשתו", א"ר יוחנן משום ר' מאיר ששבה קשתו לאיתנו ויפוזו זרועי ידיו נעץ ידיו בקרקע ויצאה שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו.

שולחן ערוך אורח חיים שב:יג

אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהיא חריפה כאיזמל (פי' כעין סכין קטן חד וחרוף), דחיישינן שמא ישיר בה נימין המדולדלין; ואפילו אם היא קבוע בכותל. אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה, אפילו אינה קבועה.

משנה ברורה שם

(ג) שאין בה וכו' - כגון במראה של זכוכית כעין שלנו וה"ה במראה של מתכות כשאינה עשויה חריפה והטעם כיון דאינה עשויה כלל להשיר בה נימין לא גזרו כלל עליה ולא חיישינן שמא כשיראה במראה שהן מדולדלין ילך אחר מספרים כדי להעבירם דאדהכי והכי מדכר שהוא שבת:
(ד) חשש זה - עיין ביו"ד סימן קנ"ו באיזה אופן מותר להסתכל במראה:

שולחן ערוך יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנ"ב:

אסור לאיש להסתכל במראה, משום לא ילבש גבר (דברים כב, ה), אלא אם כן משום רפואה, כגון שחושש בעיניו, או שמספר עצמו, או אם מסתפר מן העובד כוכבים בינו לבינו. וכדי ליראות אדם חשוב, מותר לראות במראה. הגה: וי"א הא דאסור לראות במראה היינו דוקא במקום דאין דרך לראות במראה רק נשים, ואית ביה משום לא ילבש גבר (דברים כב, ה) אבל במקום שדרך האנשים לראות ג"כ במראה, מותר. (ר"ן פא"מ).

דרכי תשובה שם

(ז) ועי' בגליון מהרש"א שכ' שנראה מדברי הר"ן דמ"מ החבירים נמנעים בכל מקום עיי"ש. ועי' בכנה"ג בהגהות ב"י שכ' וזה חזיתי בזמניו זה מקצת מהחברים נמנעים שלא להסתכל במראה ומקצתם אינם נמנעים עיי"ש. ועי' בערך לחם (למהריק"ש) שסיים בזה והחברים נמנעים בכל מקום וכן נהגו עכ"ל:

משנה ברורה סימן ח

(כו) יראהו - כמה דכתיב וראיתם אותו וזכרתם וגו' ואותן האנשים המשימין הציצית בהמכנסים שלהם לא די שמעלימין עיניהם ממאי דכתיב "וראיתם אותו וזכרתם וגו'" עוד מבזין הן את מצות הש"י ועתידין הן ליתן את הדין ע"ז. ומה שאומרים שהולכים בין הנכרים לזה היה די ששימו הציצית בתוך הכנף

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה תרעב:ב

ומיהו ה"מ לכתחלה, אבל אם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל הלילה.

משנה ברורה סימן תרעב

(יא) כל הלילה - עד עמוד השחר ובברכה והיינו דוקא אם בני הבית נעורים אבל אם ישנים אין לברך עליהם אלא ידליק בלא ברכה דכמו דלדידהו לא היה מברך אלא בזמן פרסום הנס ה"נ לדידן.

שער הציון שם

(יז) מגן אברהם ודרך החיים וחיי אדם. ובספר חמד משה האריך בזה ודעתו דאם שכח או נאנס ולא הדליק עד שישינו כולם יקיץ ב' או ג' מהם וידליק, ואם אי אפשר להקיצם, מכל מקום ידליק ויברך, דלפי דברי המגן אברהם אם יהיה אדם במקום שאין איש אף מאנשי הבית שם ידליק בלא ברכה, ולא ראינו זה בפוסקים, ואדרבה השלטי גבורים כתב בשם ריא"ז דאף אם הוא בין הנכרים לבדו צריך להדליק, ומשמע מדכתב כן בפשיטות, שידליק בברכה, אלא ודאי דאם יכול לפרסם ההדלקה בפני רבים יותר עדיף, אבל אי ליכא אנשים, בשביל זה לא יבטל המצוה, כן נראה לי וכן נוהגין העולם, עד כאן לשונו, וספק ברכות להקל, ומכל מקום מי שרוצה לנהוג כוותיה אין מוחין בידו:

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן קה

וא"כ גם בחנוכה מסתבר שהוא כן בעצם המצוה הוא אף ליחיד שלא שייך שיתפרסם, אלא דענין הפרסום הוא עוד דין דצריך לעשות המצוה בפרסום, ולכן אף כשאחד נמצא במקום שליכא שום איש צריך להדליק בברכה ולא שייך לפוטרו מהדלקה כשליכא אינשי. ונראה שזהו מש"כ הש"ג שבת דף כ"ג ע"א על הא דאכסנאי בשם ריא"ז שנראה בעיניו שאם היה עומד בין הנכרים אע"פ שאין לו בית לעצמו ולא פתח לעצמו חייב להדליק נר לעצמו אע"פ שאשתו מדלקת בביתו, ופרסום דהנכרים לא מסתבר שיתחשב פרסום ומ"מ מחייבו להדליק אע"פ שעצם הדלקה הא יצא בהדלקת אשתו, וכ"ש שחייב כשלא הדליקו עליו בביתו אף שהוא רק יחידי ואין שום איש אחר שם וכן הביא בשער הציון סימן תרע"ב אות י"ז בשם ספר חמד משה

פסקי ריא"ז מסכת שבת פרק ב - במה מדליקין

ונראה בעיניי שאם היה עומד בין הגוים, אע"פ שאין לו בית לעצמו ולא פתח לעצמו, חייב להדליק נר לעצמו, ואע"פ שאשתו מדלקת בביתו, שהרי אין הנס מפורסם אצלו, ואינו רואה נר חנוכה לברך עליו בין הגוים אם לא ידליק הוא לעצמו, כמבואר בקונטרס הראיית

ולפ"ז נראה דזהו הטעם להא דחלוק דין פרסומי ניסא בחנוכה מדין פרסומי ניסא בפורים, דבחנוכה שנלחמו היונים להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, בזה מה שאנו חייבים בפרסומי ניסא הוא מטעם קדוש השם וע"כ החיוב הוא להראות לגויים שאין אנו נכנעים לרדיפת הדת ולא נחת מפני כל וה' מצילנו מידם.